

Riigi tegevus riskikapitalifondides

Märt Loite

Riigikontrolli analüüsiosakonna peakontrolör

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon
23.09.2026

Mis oli ülevaate eesmärk ja mida Riigikontroll analüüsis?

Kuidas on MKM korraldanud SmartCapi fondidele eesmärkide seadmise, fondidesse investeerimise ja järelevalve?

- Raha planeerimine ja fondidesse sissemaksmine
- Eesmärkide seadmine ja tulemuste hindamine
- Otsustamise ja järelevalve korraldus

Riigi riskikapitaliinvesteeringute korraldus

SmartCap valitseb riigi riskikapitalifonde, et parandada ettevõtete rahastamisvõimalusi ja arendada Eesti kapitaliturgu.

MKM

Kujundab poliitikat ja esindab riiki fondide investorina. Seab fondidele eesmärgid ja teeb järelevalvet.

EIS

MKMi valitsemisalas tegutsev sihtasutus. Omab ASi SmartCap ja nimetab selle nõukogu.

SmartCap

EISi tütarettevõtte ja fondivalitseja. Investeerib fondide raha ettevõtetesse otse või teiste fondide kaudu.

Valitsetavad fondid: Riskikapitalifond, Rohefond ja Kaitsefond

SmartCapi fondide seis

31.12.2025

465,7

mln eurot
fondidesse sisse
makstud, sh

- Riskikapitalifond 265,7 mln
- Rohefond 100 mln
- Kaitsefond 100 mln

230,4

mln euro eest
investeeringislepinguid

119,5

mln eurot
investeeringuteks
välja makstud

261

mln eurot vaba raha
investeeringuteks
ja kuludeks

Portfellis kokku 17 ettevõtet ja 16 allfondi.

Fondiinvesteeringud

TAALERI NORDIC
SCIENCE
INVESTMENTS Siena⁺

  Plural

 2°C Ventures

 TERA VENTURES

Otseinvesteeringud

Frankenburg Technologies   PowerUP⁺
ENERGY TECHNOLOGIES

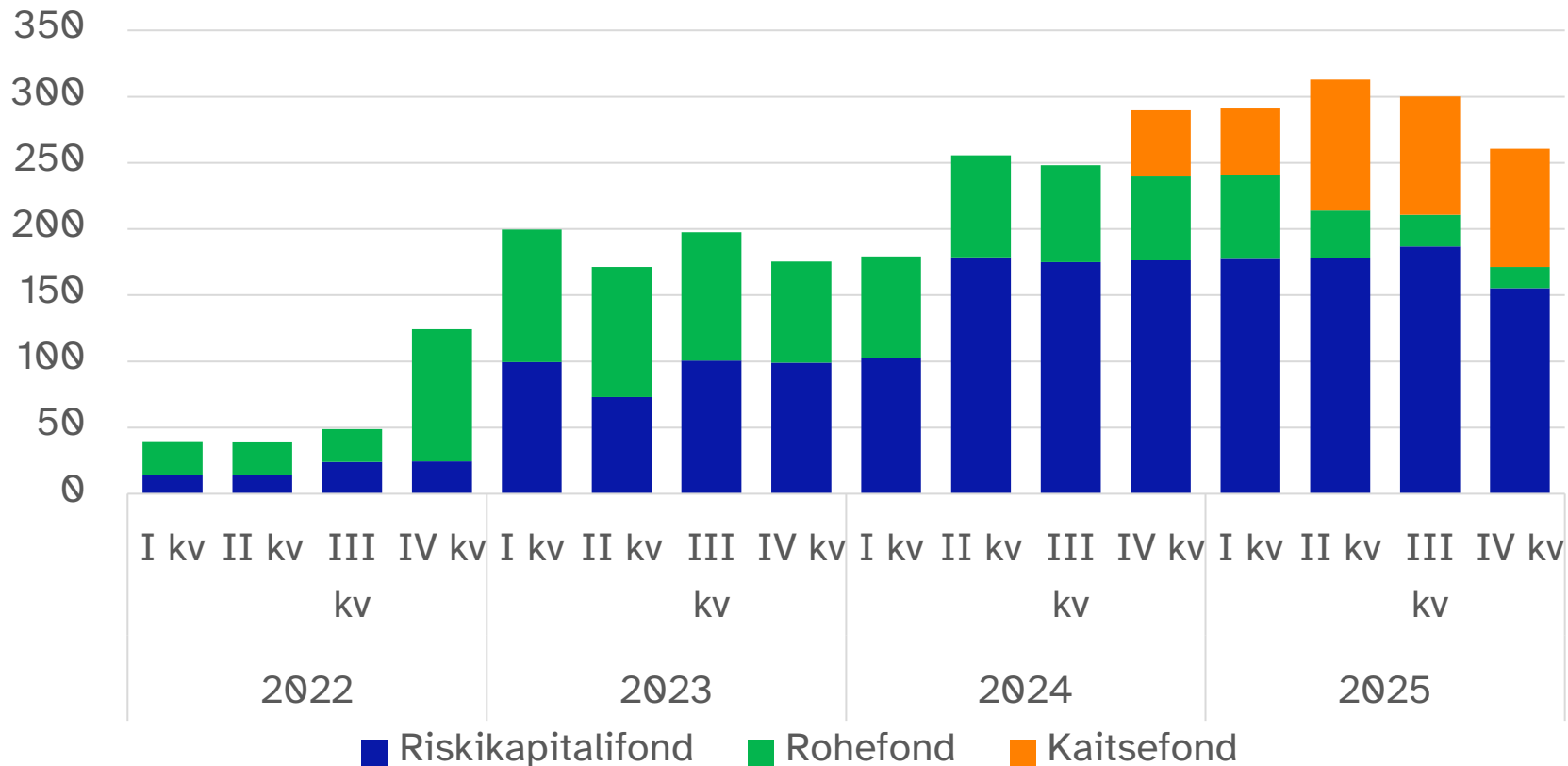

riigikontroll
National Audit Office of Estonia

Sissemaksete maht ja ajastus ei lähtunud investeerimisvõimalustest ja vajadustest

Vaba raha tulevasteks investeeringuteks ja kuludeks

miljonit eurot

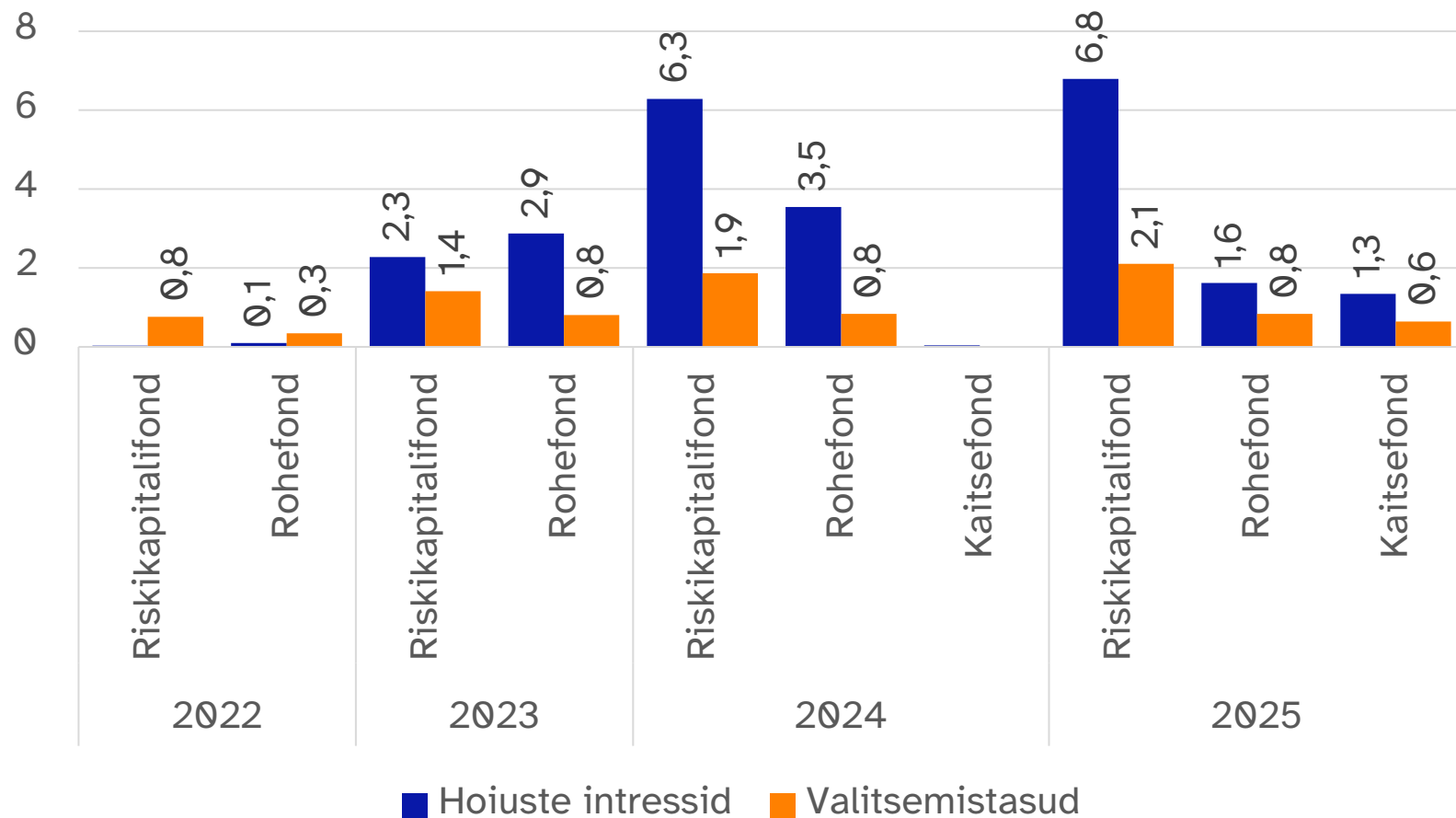

- Suur osa sissemakstud rahast on olnud ootel.
- Erinevalt erasektori tavapraktikast maksti raha SmartCapi fondidesse enne investeerimisvajaduse tekkimist.

Fondide raha seisis hoiustel, samal ajal võttis riik laenu

Fondide hoiuste intressid ja valitsemistasud

miljonit eurot

- Sissemakstud raha teenis intressitulu fondile ja valitsemistasu fondivalitsejale.
- Eelarvetasakaalu suhtes neutraalne finantseerimistehing, riigikassale negatiivne rahavoog.

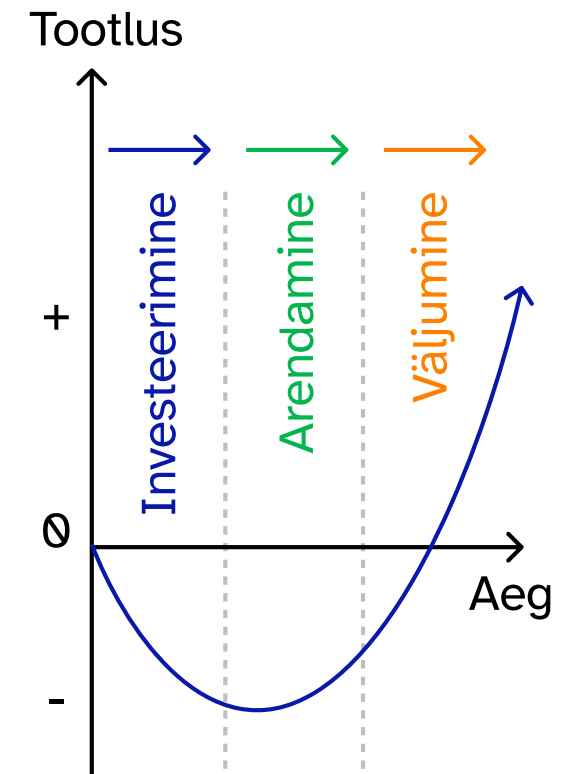
Mõõdetavate eesmärkideta ei saa investeeringute tulemuslikkust hinnata

Fondidele seatud eesmärgid:

- fondi vara väärtuse kasvatamine;
- kapitalituru arendamine;
- innovaatiliste ettevõtete kasv;
- rohe- ja kaitsepoliitika eesmärkide toetamine.

Puuduvad:

- mõõdetavad sihttasemed ja eesmärkide saavutamise tähtajad;
- üheselt määratud ja ajas võrreldav tootluse võrdlusbaas.

Mõju Eesti kapitaliturule?

- SmartCapi fondide eesmärk on arendada Eesti kapitaliturgu ja toetada ettevõtete kasvu.
- Üle poole allfondidesse investeerimise kohustustest on suunatud välismaiste fondivalitsejate fondidesse.
- Kas täitub eeldus, et rahvusvahelised allfondid investeerivad Eestisse rohkem, kui SmartCap neisse paigutab?

Otsustamiseks esitatud info ei ole olnud piisavalt tasakaalustatud

Raha eraldamise otsuste seletuskirjades on põhjalikult kirjeldatud

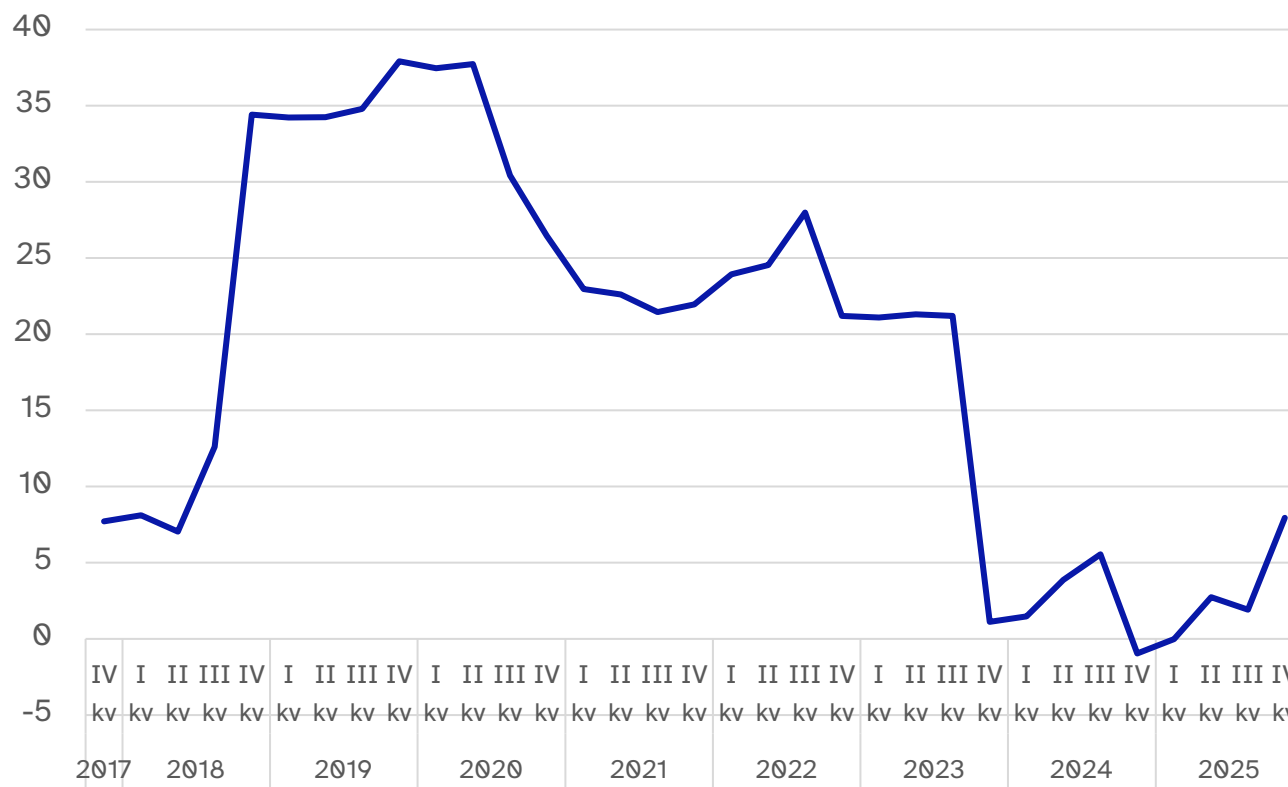
- turutõrget,
- oodatavat kasu;

kuid vähem

- fondide seniseid tulemusi,
- riske,
- kulusid,
- investeringute ajahorisonti,
- võimalikku eelarvemõju.

Riskikapitalifondi tulemi dünaamika

miljonit eurot

Riigi raha investeerimise reeglid ei ole läbipaistvad

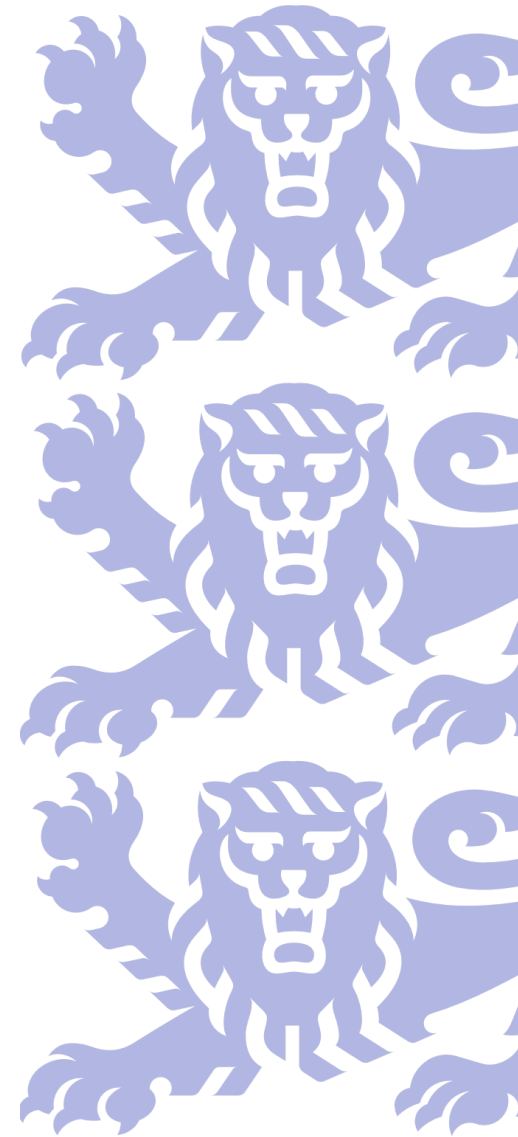
- Rahastamisleping reguleerib peamiselt raha ülekandmist.
- Investeerimisreeglid on hajutatud ja vähe läbipaistvad.
- Sisulised reeglid paiknevad konfidentsiaalsetes fondi tingimustes ja investeerimispoliitika selgituste dokumentides.
- Investeerimispoliitika selgituste õiguslik tähendus ja kinnitaja pole üheselt selged.

Juhtimise ja järelevalve rollid osaliselt kattuvad

- MKM täidab korraga poliitikakujundaja, investori, rahastamislepingute järelevalvaja rolli.
- Samad isikud täidavad juhtimisstruktuuris mitut rolli.
- Rahastamislepingu täitmise järelevalvet ei ole investeeringute tavapärasest jälgimisest selgelt eristatud.

Kokkuvõtteks soovitusena:

- siduda riigi raha sissemaksmine fondide investeerimisvajadusega;
- määrata mõõdetavad eesmärgid;
- kehtestada läbipaistvad reeglid ja selged järelevalve rollid.

SmartCapi vastus: investeerimise kvaliteet säilis, paindlikkus on oluline

Rohefondi ajasurve

- SmartCapi hinnangul ei mõjutanud tähtajad otsuste kvaliteeti.
- Iga investeering läbis tavapärase analüüsi ja riskihindamise.
- 3–4-aastane aktiivne investeerimisperiood vastab turupraktikale.

Investeeringupoliitika selgitus

- Vajalik töövahend, et täpsustada sektori- ja turupõhiseid prioriteete, muutmata fondi tingimustes kokku lepitud põhimõtteid.

Majandus- ja tööstusministri vastus: täiustatakse aruandlust, mõjuanalüüsi ja juhtimist; kaalutakse Riigikassas hoiustamist

Aruandlus ajakohastatud

- Parem ülevaade fondide finantstulemustest ja investeringute seisust.

Mõjuanalüüsi tulemused 2026. aasta lõpuks

- Hinnata riigi riski- ja erakapitali sekkumiste mõju Eesti majandusele, kapitaliturule ja ettevõtete kasvule.

Töös

- Raha hoiustamine riigikassas.
- Omaniku ootuste ja valitsemismudeli uuendamine.